

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

УДК 81'255.4

DOI <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2026.2.1/33>**Артеменко Ю. О.**<https://orcid.org/0000-0002-9134-9958>

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

Боклажук О. М.<https://orcid.org/0009-0005-0701-5066>

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ТВОРЧІСТЬ ПРОТИ АВТОМАТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ПРИ ВІДТВОРЕННІ МЕМІВ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Статтю присвячено порівнянню перекладу англійськомовних інтернет-мемів українською, здійсненого людиною-перекладачем та системами автоматичного перекладу, інтегрованими у соціальні мережі. У центрі дослідження перебуває проблема збереження комунікативного, прагматичного та гумористичного потенціалу мемів у процесі англійсько-українського перекладу. Актуальність розвідки зумовлена стрімким розвитком цифрового медіапростору, інтеграцією вбудованих перекладацьких алгоритмів у соціальні платформи та зростанням ролі мультимодального контенту в міжкультурній комунікації. Мемі розглянуто як складні семіотичні утворення, що поєднують вербальні й візуальні компоненти, містять культурно марковані елементи, інтертекстуальні алюзії, мовну гру та сленг, що значно ускладнює їх автоматичне відтворення.

У роботі здійснено аналіз типових помилок автоматичного перекладу мемів, зокрема буквального передавання ідіом, ігнорування контексту, втрати гумористичного ефекту та культурних конотацій. Порівняння результатів автоматичного перекладу й творчих перекладацьких рішень дозволило встановити, що автоматичні системи забезпечують лише базовий рівень розуміння змісту, проте не здатні повноцінно реконструювати прагматичний і перлокутивний ефект оригіналу. Натомість перекладач-людина, застосовуючи лексичні, лексико-семантичні, граматичні та комплексні трансформації, здійснює інтерпретацію авторської інтенції, адаптацію культурних кодів та локалізацію гумору відповідно до норм і очікувань цільової аудиторії.

Доведено наявність кореляції між рівнем креативної трансформації мемного тексту та ступенем збереження його змістового і прагматичного потенціалу: зі зростанням культурної та інтертекстуальної складності ефективність автоматичного перекладу знижується, тоді як роль творчого чинника посилюється. Результати дослідження підтверджують, що переклад мемів є міждисциплінарним завданням на перетині лінгвістики, культурології та цифрових технологій і потребує комплексного підходу, орієнтованого на забезпечення функціонально-прагматичної еквівалентності.

Ключові слова: інтернет-мем, перекладацька творчість, автоматичний переклад, мультимодальність, прагматична адаптація, міжкультурна комунікація, перекладацькі трансформації.

Постановка проблеми. У сучасному цифровому суспільстві медіа-комунікація та соціальні мережі визначально впливають на міжособистісну взаємодію, світогляд і критичне мислення користувачів. Технологічний прогрес сприяв тісному переплетенню офлайн- і онлайн-комунікації, створивши нові форми соціальної взаємодії та продукування контенту, серед яких особливо популярними стали мультимодальні інтернет-меми. Вони поєднують вербальні й візуальні елементи, багаті на інтертекстуальні й культурні алюзії, та активно поширюються на платформах компанії *Meta Platforms (Instagram, Facebook, Threads)*, у соціальній мережі *X* (раніше *Twitter*) та сайті *Reddit*.

У цьому контексті особливої уваги набуває питання перекладу мемів, адже їх гумористичний і прагматичний ефект часто втрачається при автоматичному перекладі. Тому актуальним є порівняльний аналіз результатів такого перекладу й творчих перекладацьких рішень для забезпечення адекватної міжкультурної адаптації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних дослідженнях інтернет-меми розглядаються як складні мультимодальні одиниці, що поєднують вербальні й візуальні компоненти, культурні алюзії та інтертекстуальність.

Фразеологізація мемів демонструє, що меми здатні перетворюватися на стійкі мовні формули, що закріплюють культурні коди та гумористичний ефект у цифровому дискурсі [5]. Цей аспект особливо важливий при перекладі, оскільки автоматичні системи часто не здатні враховувати такі нюанси.

Спеціалізовані студії доводять, що меми відіграють активну роль у стратегічній комунікації в соціальних мережах, формуючи соціальні настрої та впливаючи на цифровий дискурс [1], через що переклад мемів набуває соціокультурного значення.

Соціосеміотичний аналіз крос-мовних мемів підкреслює, що англійськомовні меми як крос-культурні тексти мають одночасно візуальний і вербальний компонент, а також містять культурно марковані алюзії, які значно ускладнюють їх автоматичний переклад [8]. Отже, задля збереження прагматичного та гумористичного ефекту необхідне творче втручання перекладача.

Дослідження сучасних систем машинного перекладу демонструють їх обмеження у відтворенні мультимодальних зв'язків у мемах. Навіть передові системи, включаючи великі мовні моделі, здатні адекватно передавати лише лінгвістичний компонент мему, і часто втрачають гумор,

гру слів або культурні алюзії [7]. Водночас порівняльні дослідження показують, що творчий переклад людини здатний зберігати комунікативний потенціал і гумористичний ефект оригіналу значно ефективніше [6].

Сучасні технології пропонують інтеграцію машинного перекладу і творчості перекладача через *Vision-Language* моделі та генеративні підходи, що дозволяє автоматично враховувати контекст «текст-зображення». Проте дослідження показують, що без людського втручання глибина гумору та культурна значущість мемів залишається незмінно високим викликом [11].

Таким чином, аналіз сучасних джерел засвідчує, що відтворення мемів є міждисциплінарним завданням, яке поєднує лінгвістику, культурологію та цифрові технології, а адекватність перекладу напряму залежить від рівня творчого втручання перекладача, особливо у випадках англійсько-українського перекладу.

Постановка завдання. Метою статті є визначення ефективності автоматичного перекладу мемів і ролі перекладацької творчості у збереженні їх комунікативного та гумористичного потенціалу. Об'єктом дослідження є інтернет-меми, а предметом – співвідношення автоматичних і творчих перекладацьких стратегій. Завдання дослідження включають: аналіз теоретичних засад автоматичного перекладу та перекладацької творчості; виявлення типових труднощів автоматичного перекладу мемів; порівняльний аналіз автоматичних і творчих перекладів; визначення умов, за яких творчий компонент стає вирішальним для досягнення адекватності перекладу.

Гіпотеза передбачає наявність кореляції між рівнем креативної трансформації мемів і ступенем збереження їхнього змістового та прагматичного ефекту: зі зростанням культурної, інтертекстуальної та мовної складності мемів ефективність автоматичного перекладу прогнозовано знижується, тоді як застосування творчих перекладацьких стратегій підвищує комунікативну адекватність результату.

Таким чином, ця розвідка є спробою поєднати теоретичний і практичний підходи при аналізі як механізмів автоматичного перекладу, так і творчих перекладацьких прийомів, що дозволяє комплексно оцінити особливості адаптації мультимодального мемного контенту у сучасному цифровому медіапросторі.

Виклад основного матеріалу. Поняття «мем» у науковому дискурсі було введено Річардом Докінзом у *The Selfish Gene* (1976) як одиниця

культурної інформації, що поширюється від індивіда до індивіда шляхом імітації і реплікації, подібно до процесів природного добору в біології. Сучасні дослідження підтверджують цю дефініцію, описуючи меми як інформаційні реплікатори, що варіюються й поширюються в культурному середовищі, і підкреслюють їхню роль у культурній еволюції та комунікації [10].

За останні десятиліття процес всесвітньої діджиталізації, що став новим етапом у цифровому середовищі, глобально вплинув на способи комунікації між індивідами. Наразі інтернет-мережа відіграє роль найшвидшого способу розповсюдження інформації, мемів зокрема, в межах спільного інформаційного поля користувачів. Саме з цієї причини у широкому використанні та розумінні виникає поняття інтернет-мемів, що є результатом спільної творчої діяльності користувачів у глобальному каналі комунікативної взаємодії.

Інтернет-мем – це коротка інформація, фраза, зображення, мелодія тощо, яка миттєво стала популярною і відтворюється в мережі, як правило, в нових контекстах, що означає, що найпоширенішими стають меми, які залишають користувачів небайдужими і викликають бажання тиражувати їх далі [4, с. 118]. Із цього слідує, що меми здатні справляти значний вплив на масову свідомість, функціонуючи як вірусні інформаційні структури, що конструюють групову ідентичність, мобілізують суспільну підтримку та редукують складні концепти до емоційно насичених образів. Вони постають як індикатори колективної свідомості та водночас інструменти інформаційних воєн, політичної комунікації й маркетингових стратегій, які здатні трансформувати когнітивні установки та поведінкові моделі.

Меми є специфічним продуктом колективної творчої взаємодії користувачів соціальних мереж, засобів масової інформації та блогосфери. Щодо соціальних мереж, то найбільш поширеними платформами, спільними для англійськомовної та українськомовної аудиторії, є глобальні застосунки компанії *Meta* (*Instagram*, *Threads*, *Facebook*), *X* (*Twitter*) та *Reddit*. Саме ці майданчики забезпечують міжкультурну комунікацію, відкриваючи доступ до стрічки іноземного контенту, одним із ключових елементів якого є меми. Таким чином, розуміння мемів англійською, зокрема через переклад, набуває особливого значення, адже забезпечує доступ до культурних кодів, гумору та соціальних референцій іншомовної спільноти. Це не лише сприяє розширенню комунікативних можливостей, але й формує здатність інтегруватися

у глобальний цифровий дискурс, зберігаючи при цьому національну мовну ідентичність.

Усі зазначені платформи використовують вбудовані системи автоматичного перекладу. Так, у *Facebook* та *Instagram* інтегровано автоматичний переклад постів і коментарів за допомогою машинного перекладу. Користувачі можуть бачити кнопку «See Translation»/«Перекласти», яка активує автоматичний переклад. *Threads* як новий продукт компанії *Meta* також має функцію перекладу постів, аналогічну до *Instagram*. У соціальній мережі *X* (раніше *Twitter*) доступна функція автоматичного перекладу твітів, яка базується на технологіях машинного перекладу. Користувачі можуть натиснути «Translate Tweet» і отримати переклад у вибраній мові. Сайт *Reddit* також нещодавно запровадив автоматичний переклад постів і коментарів у стрічці. Тепер система може автоматично перекладати контент залежно від мовних налаштувань або регіону, і наразі не завжди є можливість вимкнути цю функцію.

Кожна соціальна мережа, яка пропонує функцію автоматичного перекладу, має свої алгоритми програмування систем, які забезпечують виконання цього завдання. Ці системи зазвичай базуються на моделях і методах, характерних для штучного інтелекту. Їх безперервно вдосконалюють, створюючи нові алгоритми і поповнюючи бази навчальних даних. Наприклад, наразі користувачі застосунків від компанії *Meta* застосовують два програмні алгоритми [9]:

– *No Language Left Behind (NLLB)* – демо-перекладач, спроектований спеціально для нейромережевого машинного перекладу, який був представлений у 2022 році. Вирізняється функціоналом, який включає алгоритми поглибленого вивчення та самонавчання, забезпечення перекладу для понад 200 мов.

– *SeamlessM4T* – компанія представила цю модель як нову та потужнішу, ніж *NLLB-200* та будь-які інші схожі алгоритми, систему в 2023 році. Розробники заявили, що це уніфікована програма-трансформер, яка здатна розпізнавати та оброблювати понад 100 мов у текстовому та голосовому форматах. Покращена система наразі тестується значно активніше у застосунку *Threads*, а не в *Instagram* та *Facebook*.

У свою чергу, соціальна мережа *X* (*Twitter*) використовує іншу модель для роботи своєї платформи. На противагу подібним цифровим майданчикам, цей пропонує своїм користувачам вбудовану систему автоматичного перекладу, що базується на алгоритмах *Google Translate*.

Вбудовані системи автоматичного перекладу у соціальних мережах (*Instagram, Threads, X*) – це гарні допоміжні інструменти для пересічного користувача. Ці алгоритми постійно вдосконалюються і цілком успішно виконують свої функції. Вони можуть забезпечити базове розуміння про що йдеться мова, проте ця перевага перетворюється на суттєвий недолік у випадку з перекладом мемів.

Наші спостереження доводять, що найголовнішими проблемами таких систем є їх неспроможність розпізнавати контекст мемів, що суттєво впливає на раціональність їх використання. Текст мовою перекладу передається буквально та з мінімальними трансформаціями. Найчастіше серед них використовуються калькування, транскрибування, різноманітні перестановки, додавання й опущення та творення нового слова (запозичення або збереження початкової форми) у суто механічний спосіб.

За нашими спостереженнями, вбудовані системи автоматичного перекладу при відтворенні інтернет-мемів з англійської на українську мають суттєві, а часом і зовсім неподоланні труднощі, приміром:

- Лексичні та культурні невідповідності:

Оригінал: Netflix and chill.

Автоматичний переклад: Нетфлікс і охолодитися.

Проблема: буквальний переклад ігнорує культурний підтекст (натяк на романтичну зустріч).

- Гумор і каламбури:

Оригінал: I'm reading a book on anti-gravity. It's impossible to put down.

Автоматичний переклад: Я читаю книгу про антигравітацію. Її неможливо покласти вниз.

Проблема: гумористичний ефект зникає через буквальність.

- Сленг та інтернет-жаргон

Оригінал: That's sus. (з гри Among Us)

Автоматичний переклад: Це підозрілий.

Проблема: граматично некоректно, втрачається стиль ігрового жаргону.

• Візуальні та контекстуальні елементи: автоматичні системи часто перекладають лише текст, ігноруючи картинку чи культурний контекст.

Оригінал: мем із зображенням персонажа та підписом Brace yourselves, winter is coming (з книги/серіалу Game of Thrones).

Автоматичний переклад: Приготуйтеся, зима приходить.

Проблема: втрачається алюзія на відомий культурний продукт.

Очевидно, що вбудовані системи автоматичного перекладу зазначених платформ поки що не здатні впоратися з перекладом мемів на такому рівні, як це могла б зробити людина-перекладач.

Одним із найбільш складних завдань у процесі інтерпретації та перекладу оригінального тексту є здатність перекладача відтворити національну ідентичність та культурний код оригіналу мовою перекладу. Серйозним викликом стає подолання лінгвоетнічного бар'єру, включно з факторами мовного (розбіжність мовних систем і норм) та позамовного (розбіжність культурно-історичної та змінної інформації) характеру. Отже, переклад мемів як одиниць культурної інформації передбачає їх трансформацію між часто асиметричними системами. Задля забезпечення адекватного перекладу, перекладачу нерідко доводиться заглиблюватися у дискурс-аналіз з усією багатовимірністю взаємопов'язаних контекстів. Відтак, під час перекладу інтернет-мемів фахівцеві доцільно враховувати низку їх ключових характеристик [3, с. 21–21]:

- Стилiстичні особливості. Елементи мему виконують виразну стилістичну функцію, що реалізується через використання специфічної лексики, ідіоматичних зворотів, мовної гри, тропів та інших засобів художньої виразності. Саме ці компоненти формують гумористичний ефект і впливають на інтерпретацію повідомлення.

- Композиційні особливості. Окремі елементи мему, незалежно від рівня їхньої структурної організації (вербального чи візуального), беруть участь у побудові контексту та забезпечують цілісність повідомлення. Їхнє розташування й взаємодія визначають логіку сприйняття та смислово динаміку мему.

- Прагматичні характеристики. Прагматичний вимір мему актуалізується через взаємодію автора, тексту та адресата. Авторська інтенція та специфіка подання матеріалу надають елементам текстового конструкту додаткового прагматичного навантаження, а вплив мему на адресата проявляється через перлокутивний ефект у класичному розумінні, що може зумовлювати зміну емоційного стану, формування оцінок і суджень, підвищення культурної обізнаності або створення естетичного враження.

Виконуючи стилістичну, композиційну та прагматичну функції, елементи мему часто мають імпліцитний характер, можуть бути багатозначними та потребувати значних інтерпретаційних зусиль із боку перекладача. Вони нерідко ґрунтуються на вигаданих або гіперболізованих подіях, що посилює їх комунікативну виразність.

Враховуючи зазначені особливості, переклад мему не може обмежуватися формальною передачею вербального компонента. Він передбачає інтерпретацію авторської інтенції, реконструкцію культурного контексту та адаптацію повідомлення до очікувань цільової аудиторії. Саме тому застосування перекладацьких трансформацій постає не як допоміжний прийом, а як необхідна умова досягнення функціонально-прагматичної еквівалентності, що особливо актуалізує роль творчого чинника у перекладі. Наприклад:

- Лексичні – калькування, транскрибування, транслітерація: *Yooo heal fast I want to laugh. – Хееей, одужуй швидко, я хочу сміятися.*

- Лексико-семантичні – конкретизація, генералізація, смисловий розвиток: *This song is straight gas – Ця пісня – це просто піднал.*

- Лексико-граматичні – антонімічний переклад, описовий переклад, цілісне перетворення, компенсація втрат: *You're a 9/10 because... I'm the 1 u need. – Тебе можна оцінити на 9/10, тому що я – саме та 1, якої тобі не вистачає.*

- Граматичні – заміна (морфологічна, синтаксична, граматична), перестановка, транспозиція, додавання, опущення, «нульова трансформація»: *You blink in the morning and it's 30 minutes later. – Ти просто кліпаєш очима вранці, але відкриваєш очі і бачиш, що минуло вже 30 хвилин.*

Під час відтворення мемів необхідно забезпечити їх адекватний переклад, що викликає у іншомовного отримувача реакцію, яка відповідає комунікативним інтенціям адресанта. Оскільки адресат є представником іншого культурно-етнічного простору, то тут ідеться про прагматичну адаптацію вихідного тексту, а саме про трансформації тексту перекладу з метою викликати відповідну реакцію [2, с. 170]. Це передбачає максимальний прояв творчого потенціалу перекладача та його професійних умінь, що можна продемонструвати за допомогою наступного прикладу:

Yeah, I'm living the DREAM: Так, моє життя – суцільна МРІЯ:

Dead inside Ментальна нестабільність

Reconsidering my career Роздуми над звільненням

Eating everything Імпульсивне заїдання стресу

A complete mess Я вже не витримую

Mentally unstable

Під час перекладу цього жарту застосовано ряд перекладацьких трансформацій задля збереження контексту та специфічної форми акроніму, серед яких: опущення + конкретизація (*Dead inside* + *A*

complete mess – Я вже не витримую; *Reconsidering my career* – Роздуми над звільненням); додавання + смисловий розвиток (*Eating everything* – Імпульсивне заїдання стресу); транспозиція + цілісне перетворення (*I'm living the DREAM* – моє життя – суцільна МРІЯ; *Mentally unstable* – Ментальна нестабільність; *Reconsidering* – Роздуми).

Оцінювання якості перекладу є багатоаспектним і складним процесом, оскільки воно передбачає врахування точності й повноти відтворення змісту, адекватності передання прагматичного ефекту, типу тексту, мети перекладу, умов виконання та ступеня складності матеріалу. У випадку перекладу мемів ці чинники набувають особливої ваги через їхню мультимодальність, культурну маркованість і гумористичну спрямованість. Аналіз прикладів засвідчує, що творчий підхід перекладача забезпечує переваги, пов'язані зі здатністю інтерпретувати контекст повідомлення, адекватно застосовувати комплекс перекладацьких трансформацій та гнучко адаптувати мовну гру, алюзії й культурні реалії до норм і очікувань цільової аудиторії.

Творчий переклад мемів є інтелектуально складним процесом, що потребує високого рівня мовної компетентності, культурної обізнаності та професійного досвіду. На відміну від автоматичних систем перекладу, які здебільшого орієнтовані на формально-лінгвістичну відповідність, перекладач-людина здатний реконструювати імпліцитні смисли, зберегти гумористичний та перлокутивний ефект і свідомо обрати стратегію локалізації. Саме ця здатність до інтерпретації та креативної адаптації забезпечує суттєву перевагу людського перекладу у відтворенні мемів у соціальних мережах.

Меми – це унікальна форма відтворення сучасних культурних реалій, які поширюються в мережі з надзвичайною швидкістю. Відтак, орієнтовані та сформовані відповідно до певних культурних та мовних кодів, потрапляючи в іноземний інформаційний простір, вони залишаються незрозумілими. У процесі перекладу людина-перекладач та вбудовані автоматичні системи перекладу долають ці труднощі у свій власний спосіб. Проілюструємо цю тезу декількома прикладами:

Оригінал: *my delusions after making eye contact with fine shy for 3 seconds: ✨️✨️✨️*

Автоматичний переклад: *мої марення після контакту в очі з дрібним лаєм протягом 3 секунд: ✨️✨️✨️*

Людина-перекладач: *фантазії у моїй голові після трисекундного зорового контакту з красунчиком: ✨️✨️✨️*

За наявності у мемі сленгових одиниць (*fine shyt, delusions*) та специфічних граматичних конструкцій (*making eye contact with*) машинний переклад не відтворює ні контекст, ні основне повідомлення. У той час як перекладач, виконавши комплексні трансформації, має змогу адекватно передати інформацію читачам.

Оригінал: *It's not a reel, it's real.*

Автоматичний переклад: *Це не рілс, це реально.*

Людина-перекладач: *Це не просто рілс, це – моя реальність.*

У цьому випадку автоматична система забезпечує користувача буквальним, майже дослівним перекладом з мінімальними трансформаціями, наслідуючи оригінал. У багатьох випадках цього цілком достатньо для базового розуміння, проте замало для повноцінного адекватного сприйняття. Натомість перекладач аналізує зміст та мету повідомлення, трансформує і максимально адаптує вихідний текст, використовуючи усталені мовні вирази, передбачені нормами мови перекладу.

Оригінал: *It's hits different when mom's the one spilling the tea.*

Автоматичний переклад: *По-іншому буває, коли мама розливає чай.*

Людина-перекладач: *Коли плітки розповідає мама, то це вже зовсім інша справа.*

Очевидно, автоматична система більш схильна до вибору словникових еквівалентів із своєї обмеженої бази даних, і має труднощі з перекладом ідіом, фразових дієслів, тощо. Натомість людина-перекладач необмежена у використанні доречних контекстуальних замінів, аналогів, застосуванні перестановок, додавання, описового перекладу тощо.

Висновки. Вбудовані системи автоматичного перекладу в соціальних мережах становлять важливий інструмент забезпечення міжмовної комунікації, оскільки вони дозволяють користувачам отримати базове розуміння змісту іншомовних мемів і швидко орієнтуватися в інформаційному потоці. Такі рішення сприяють розширенню доступу до глобального цифрового контенту та знижують мовний бар'єр у повсякденному онлайн-спілкуванні. Водночас при перекладі мемів, що характеризуються мультимодальністю, імпліцитністю та культурною маркованістю, очевидну перевагу зберігає перекладач-людина, здатний інтерпретувати контекст, відтворити гумористичний ефект і забезпечити функціонально-прагматичну еквівалентність повідомлення.

Список літератури:

1. Заботнова М. Internet memes as a tool of facilitating strategic communication. *Studia Philologica*, (2), 2021. С. 30–38. DOI <https://doi.org/10.28925/2311-2425.2021.174>
2. Карпенко Н.А., Кудрявцева А.П. Відтворення прагматики мемів в англо-українському перекладі. *Закарпатські філологічні студії*. Т. 2, вип. 23. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 168–172. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.23.2.33>
3. Комова К. В. Переклад англомовних інтернет-мемів в політичному дискурсі : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня магістра : спец. 035 – філологія / наук. кер. А. В. Прокопенко. Суми : Сумський державний університет, 2022. 100 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90453> (дата звернення 05.02.26).
4. Пода Т. А. Інтернет-меми як феномен інформаційного суспільства. *Вісник Національного Авіаційного Університету. Серія: Філософія. Культурологія*, 25(1), 2017. С. 117–120. DOI <https://doi.org/10.18372/2412-2157.25.12640>
5. Сизонов Д. Фразеологізація інтернет-мемів . *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*, 47, 2023. С. 69-81. DOI <https://doi.org/10.17721/APULTP.2023.47.69-81>
6. Bielova M. Machine vs. Human Translation of Stylistic Neologisms in English Language Chick Lit into Ukrainian. *Respectus Philologicus*, (48 (53), 2025. pp. 109–123. DOI <https://doi.org/10.15388/RESPECTUS.2025.48.9>
7. Guo H., Zhao F., Cao S., Lyu X., Liu Z., Wang Y., ... & Hu Y. Redefining machine translation on social network services with large language models. *arXiv preprint arXiv:2504.07901*. 2025. DOI <https://doi.org/10.48550/arXiv.2504.07901>
8. Huang X, Han Y, Ran Y, Yang Y, Yang Y. The Rise of Cross-Language Internet Memes: A Social Semiotic Analysis. *Signs and Society*. 2024; 12(2). Pp. 125–141. DOI <https://doi.org/10.1086/729125>
9. Meta. Introducing SeamlessM4T, a Multimodal AI Model for Speech and Text Translations. URL: <https://about.fb.com/news/2023/08/seamlessm4t-ai-translation-model/> (дата звернення 21.02.26)
10. Planer R.J. Memetics and the Parallel Architecture. *Top Cogn Sci*. 2025 Oct;17(4). Pp. 898–908. DOI <https://doi.org/10.1111/tops.12735>
11. Zhao Y., Zhang P., & Ignat O. Beyond Translation: Cross-Cultural Meme Transcreation with Vision-Language Models. *arXiv preprint arXiv:2602.02510*. 2026. DOI <https://doi.org/10.48550/arXiv.2602.02510>

Artemenko Yu. O., Boklazhuk O. M. TRANSLATION CREATIVITY AGAINST AUTOMATIC TRANSLATION SYSTEMS WHEN REPRODUCING MEMES ON SOCIAL MEDIA

The paper compares the translation of English-language internet memes into Ukrainian by a human translator and by automatic translation systems integrated into social networks. The study focuses on the problem of preserving the communicative, pragmatic, and humorous potential of memes in the process of English-Ukrainian translation. The relevance of the research is determined by the rapid development of the digital media space, the integration of built-in translation algorithms into social platforms, and the growing role of multimodal content in intercultural communication. Memes are considered complex semiotic formations that combine verbal and visual components, contain culturally marked elements, intertextual allusions, wordplay, and slang, which significantly complicates their automatic reproduction.

The paper analyses typical errors of automatic meme translation, such as literal rendering of idioms, disregard for context, loss of humorous effect, and omission of cultural connotations. A comparison of automatic translation results with creative translation solutions revealed that automatic systems provide only a basic level of content comprehension and are unable to reconstruct the pragmatic and perlocutionary effects of the original fully. In contrast, the human translator, applying lexical, lexico-semantic, grammatical, and complex transformations, interprets the author's intention, adapts cultural codes, and localizes humour in accordance with the target audience's norms and expectations.

The study demonstrates a correlation between the degree of creative transformation of meme texts and the extent to which their semantic and pragmatic potential is preserved: as cultural and intertextual complexity increases, the effectiveness of automatic translation decreases. At the same time, the role of creativity becomes more pronounced. The findings confirm that meme translation is an interdisciplinary task at the intersection of linguistics, cultural studies, and digital technologies, requiring a comprehensive approach to ensure functional-pragmatic equivalence.

Keywords: *internet meme, translation creativity, automatic translation, multimodality, pragmatic adaptation, intercultural communication, translation transformations.*

Дата першого надходження статті до видання: 23.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 14.05.2026